

**Geråsens gård, Närke:
Mjölk, kött och raps ger stabil
mjölkekonomi!**

Sista biljetterna
går nu!
Ekogalan
26 januari
2017

Nyheter från KRAV

KRAV
sid 19

Carrier XL imponerar mer och mer...

VÄDERSTAD
Carrier XL
www.vaderstad.com

FOTO: Nöt- & lammgården Källingby gård i Uppland. Grisgården är Lövaskogs gård i Västergötland.

Tack till alla fantastiska uppfödare!

SVENSKT BUTIKSKÖTT har varit störst i Sverige på ekologiskt kött sedan 2009 och startade redan 2005 med långsiktiga samarbeten med några av Sveriges främsta KRAV-uppfödargrupperingar. Idag har vi förmånen att leverera majoriteten av svenskt KRAV-kött mot Dagligvaruhandelns egna märkesvaror samt offentlig sektor. Vi är väldigt stolta över att ha fått det förtroendet och tar oss an uppgiften att vara drivande i att utveckla marknaden för det ekologiska köttet

och charken vidare. Relationen till våra KRAV-uppfödare är centralt i detta – därför vill vi tacka alla er uppfödare av både KRAV-nöt, gris och lamm som levererar till oss!

Svenskt Butikskött AB

WWW.SVENSKTBUTIKSKOTT.SE

Nu är det höstkampanj på Biofer. Välj mellan rabatterat pris eller förlängt förfallodatum. För bästa villkor - beställ nu med leverans innan 31 december. Kontakta din Lantmännensäljare för mer information.

Gyllebo Gödning - en del av Lantmännen Lantbruk

Vill du veta mer, kontakta din lokala säljare eller ring vår kundtjänst på 0771-111 222
www.lantmannenlantbruk.se

Kommande nummer 2016

Ekoweb.nu nr 9 2016

Sista materialdag 24 oktober

Utgivningsdag 9 november

Kontakta oss för
bokning och annonsinfo!

Chefredaktör:

Cecilia Ryegård 0708-15 25 99

cecilia@agroide.se

Ansvarig utgivare:

Olle Ryegård 0707-99 18 68

olle@agroide.se

Upplaga: 73 000 ex.

Det ser bra ut – mycket bra ut...

Vem kommer att producera för den växande svenska ekomarknaden?

Jag hoppas så klart att svaret på frågan är svenska lantbrukare. Det finns ytterligare en fråga att besvara – vem kommer att producera ekologiskt för den växande världsmarknaden? Jag hoppas att svaret på den frågan också är svenska lantbrukare.

Just nu är det många stjärnor som står i rätt linje för ekologisk produktion. Kanske har aldrig så många parametrar varit på rätt plats. Detta märks och kommer att märkas ännu mer under den kommande periodens prissättning på ekologisk råvara producerad av svenskt lantbruk.

"THE BIGGEST ORGANIC YEAR EVER"

Svensk ekomarknad ökar mer än prognosen, 23 procent under första halvåret jämfört mot förväntade 20 procent. Samtidigt kommer mycket positiva rapporter från vårt grannland Danmark. Där ökar ekoförsäljningen också mer än prognosen, nästan dubbelt så mycket, 18 procent mot en förväntan på 10. Brittisk ekomarknad, världens fjärde största, verkar ha kommit ur sin långvariga svacka och även om en ökning på drygt 5 procent de senaste 12 månaderna kanske inte imponerar på en nordbo, så pratar man där om 2016 som "The biggest organic year ever". Detta är bara några exempel på länder där eko går bättre än någonsin, många fler finns.

SVENSKT GULDLÄGE

Sett till svensk spannmålsskörd så har de svenska ekoproducenterna ett guldläge i år. Mycket bättre kvaliteter än normalt är skördade. Lägre och sämre volymer än normalt är skördade på flera håll i andra länder. I år kommer svensk ekovete på allvar kunna bli ett trumfkort på exportmarknaden. Svenska handlare rapporterar också om ett så stort intresse för gryn, havre, vete och raps, att man aldrig tidigare sett något liknande.

STÖRSTA EFTERFRÅGAN NÅGONSIN

Lägg där till ett stort inhemskt intresse från kvarnarna och ett ökande antal ekologiska djurproducenter som leder till ett ökat behov av foderspannmål. Intresset från bryggerierna för ekologisk ölproduktion, till följd av en exploderande marknad, samt därmed ett skriande behov av ekologiskt maltkorn, gör att man

snabbt ser att korten är lagda för en underskottsmarknad med stigande priser. Aldrig tidigare har så många förfrågningar funnits på stora volymer svensk eko-spannmål så här tidigt på säsongen.

SÄKRA DIN EGEN RÅVARA

Är du i den ekologiska animalieproduktionsbranschen så har du gjort ett lyckokast om du kan producera ditt eget foder, eller kanske till och med lagt undan i ladorna när det fanns mycket foderkvantiteter till förhållandevis bra pris förra året. Har du ett bra och kostnadseffektivt foderläge och du har säkrat din råvara så kommer du till fullo kunna dra nytta av marknadens stigande intresse och stigande prisbild.

INGEN BUNT IDEOLOGER

Från Danmark rapporteras det att omläggningen i lantbruket till ekologisk produktion aldrig har varit så hög som nu. Det är givetvis inte resultatet av att det formats en bunt ideologer på andra sidan sundet, utan det har så klart med den betydligt bättre lönsamheten i ekoproduktionen att göra. Marginalen per hektar är så överlägsen att den för någon som kan räkna något sånär, inte går att negligera. Så är det även i Sverige. Jag antar att vi får se den största omläggningen på många år i svenskt jordbruk under 2016. Det är bra. Vi vill ju att svenska bönder ska producera det svenska, och gärna fler internationella ekokunder vill ha.

Cecilia Ryegård

Sista biljetterna...
boka redan idag!

Ekogalan

26 jan
2017

JUBILEUMSERBJUDANDE!

20 000 KR
RABATT

Vid köp av TMX-2050 RTK med valfri autostyrning.

DATAVÅXT

HYRINGA HEDÅKERS SÄTERI 3, 467 95 GRÄSTORP
TEL 0514-65 02 00 • INFO@DATAVAXT.SE • WWW.DATAVAXT.SE

Activs gård:

Lyckad satsning på KRAV

Anna och Holger Olin tog över gården 2010 och idag föder man upp 55 000 ekokyklingar per år, har 20 amkor och 50 kötttrastackor. Gården ligger ett stenkast utanför Tomelilla och 2016 blev man utsedd till årets ekoomställare av KRAV på Ekogalan.

Det har gått två år sedan man satte spaden i backen på Activs gård utanför Tomelilla och byggde för KRAV-märkt kycklingproduktion, det första stallet under varumärket Reko. Idag är produktionen i full gång och man producerar nu årligen cirka 55 000 stycken KRAV-märkta kycklingar.

– Vi är jättenöjda och stolta över vår produktion. Det är roligt att få arbeta med djur på heltid, en dröm som gått i uppfyllelse, säger Anna Olin. Allt började en dag när maken Holger kom

hem och berättade att han ville satsa på kycklingproduktion. Då frågade Anna vem som skulle arbeta i stallet och då blev svaret Anna, om hon ville.

– Ja, på ett villkor. Att det är en produktion där djuren har det bra, är både ute och inne, och där det är trevligt att gå och jobba. Den produktionsformen hittade jag i ekologisk kycklingproduktion, säger Anna Olin.

PASSION FÖR DJUR

Sedan kom paret i kontakt med Sebastian Holm, nuvarande VD för Reko-konceptet, som bor i närheten, och därefter gick allt fort. Man blev den första gården som hoppade på det nya Reko-konceptet.

– Sebastian ”tjatade” en del och vi blev sugna, så vi satsade. Det är inget vi ångrar idag, säger Anna Olin.

INGET EKO I SIKTE

Bygget kostade 8-10 miljoner och löpte på smidigt. Man fick också börja lägga om gårdens åkerareal på 230 hektar till ekologisk produktion, i kanske Sveriges absolut konservativaste jordbruksområde. Inte en ekoproducent så långt ögat når.

– Ja, det var och är nog en del i vårt område som skrynklar på näsan åt ekologisk produktion. Vi har ingen ekologisk producent inom en mils radie och det skulle vara roligt om fler la om. Vi trivs bra med ”våra nya vänner” och känner att fältvand-

ringarna med de ekologiska producenterna är riktigt bra och givande, säger Holger Olin.

Idag föds drygt 12 omgångar med 4800 kycklingar i varje, dvs. cirka 55 000 kycklingar per år.

– Uppfödningen är lika trevlig som jag hoppades och lönsamheten är god. Kycklingarna föds upp till tre kilo och sedan vi började med den långsamväxande rasen Rowan Ranger har produktionen löpt på jättebra, säger Anna Olin.

VÅGADE SATSA PÅ REKO

Självklart var man lite oroliga om det nya konceptet och det nya företaget Reko-kyckling skulle klara av att slakta och säl-

Gödseleffekt + Lättspridd + Lättlöslig

Utvecklat och tillverkat på Storkila gård av ekolantbrukare – vi vet vad som krävs av ett ekogödsel! Rätt näringsblandning för **ökad skörd**, små fasta pellets med **marknadsledande spridningskvalitet**, optimerad för **snabb löslighet**.

8-3-5-3 BALANSERAT EKOÖDSEL FÖR: SPANNMÅL OCH OLJEVÄXTER

9-4-0 HÖGEFFEKTIVT EKOÖDSEL FÖR: SPANNMÅL OCH OLJEVÄXTER

–märkt kyckling

Den långsamväxande rasen Rowan Ranger fungerar bättre i produktionen än de tidigare använda snabbväxande raserna.

När kycklingarna kommer till gården är de en dag gamla. Då släpps de först in i ett tillväxt-stall. I detta stall är både vatten och ljus anpassat för de små kycklingarna. De första dagarna är det 32 grader och sedan sänks temperaturen allt eftersom kycklingarna växer och får mer fjädrar.

Fakta Activs gård

- 55 000 kycklingar per år
- Sort: Rowan ranger
- 70-73 dagar
- Slaktvikt 3 kilo
- Ekologiskt foder

Idag uppgår den ekologiska kycklingproduktionen till cirka en procent av all kyckling som säljs i Sverige.

ja all kyckling från de fem anslutna gårdarna.

– Allt har fungerat bra hittills och skulle det bli fler utökningar är vi helt klart intresserade av att bygga ett stall till med KRAV-kycklingar, säger både Anna och Holger Olin.

OLLE RYEGÅRD

Kycklingarna får gå ut när de är drygt tre veckor gamla. Innan dess är fjäderdräkten inte utvecklad tillräckligt och de är i behov av mycket extra värme för att må bra.

Sött och salt i nya budgeten

När regeringen årligen presenterar sitt budgetförslag finns det numera ett nytt avsnitt inom areella näringarna som handlar om ekologisk produktion och konsumtion. Det är något vi i Ekologiska Lantbrukarna uppskattar, efter idogt arbete med att delta i diskussioner och förse politiker och tjänstemän med underlag. Där går att läsa att konsumenternas efterfrågan ger ”ökade möjligheter för små och stora svenska jordbruks – och livsmedelsföretag” samtidigt som den ekoproduktionen bidrar till flera av de nationella miljökvalitetsmålen.

Nytt för i år är satsningen på 25 miljoner kronor årligen för att öka produktion, konsumtion och export av ekologiska livsmedel. Det låter ju bra. Men som förening är vår uppgift att ta reda på vad dessa siffror innebär i praktiken.

I budgeten ser vi att trots att ekoproduktionen var ungefär lika stor år 2015 som 2014, så var ersättningen till lantbrukarna 124 miljoner kronor lägre år 2015 än 2014.

Det man berättar utåt är ofta de positiva satsningarna – annat som belastar jordbruket talas inte om. En detalj att komma ihåg är att när insatserna läggs först år 2018 så är det ett valår. Mycket kan ändras och viss sund skepsis är på sin plats.

MARIA DIRKE
VERKSAMHETSLEDARE,
EKOLOGISKA LANTBRUKARNA

=PLUSpellets

ALLT OM PLUSPELLETS PÅ WWW.EKOVAX.SE

6-3-8-5

KRAFTFULLT EKO GÖDSEL FÖR: POTATIS, GRÖNSAKER, OLJEVÄXTER OCH HELSÄD MED INSÄDD

ekoVÄX

Du skördar som du gödslar

RÅD & ORDER: EMIL OLSSON ☎ 0709-14 44 66

Trendspaning: Ekoförsäljningen i Danmark har ökat nästan

En rekordstor ekoomställning bland danska lantbrukare välkomnas av handeln. Utrymme finns för ännu fler enligt de danska bedömarena, som talar om en "accelererande ekologisk spiral" och ett adderande beteende bland de danska konsumenterna där man väljer allt mer ekologiska produkter.

Den danska ekoförsäljningen har ökat nästan dubbelt mot prognos under första halvåret. Totalt är ökningen 18 procent. De danska förväntningarna låg på en ökning på cirka 10 procent, en ökningstakt man legat runt, eller strax under, de senaste sex åren.

NÄSTAN 10 PROCENT EKOANDEL

Ökningen betyder att man nu ligger på en ekologisk andel på 9,9 procent och kan hoppas på att inom kort spränga den magiska 10 procents gränsen.

– Dagligvaruhandeln har förenklat möjligheterna och gjort det mer intressant för danskarna att välja ekologiskt när de handlar med ett bredare utbud och lägre priser. Lantbruket backar också upp den här utvecklingen. Rekordmånga lantbrukare håller

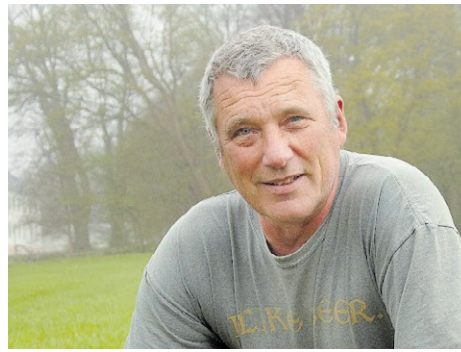
just nu på att ställa om sin produktion till ekologisk. Det är en solid och mycket glädjande utveckling av ekomarkanden som vi upplever just nu och det finns utrymme för ännu fler gårdar som vill ställa om sin produktion, för att säkra det ekologiska utbudet framöver, säger Per Kølster, vd för Økologisk Landsforening.

VÄXER I TRAPPSTEG

Den danska ekoförsäljningen har en historia av att växa i trappsteg och nu verkar det som att man återigen inlett en period med starkare tillväxt. Framför allt verkar det vara konsumenter som tidigare handlat sitt basutbud ekologiskt som nu lägger till nya kategorier i sina ekoinköp. Något som möjliggjorts av att utbudet blivit bredare.

– Det är inget tvivel om att vi kommer att sälja mycket mer ekologiska livsmedel det här året än vad vi någonsin gjort i detaljhandeln. Därför är det mycket positivt att se att fler lantbrukare väljer att lägga om till ekologisk produktion, i en omfattning som vi inte sett de senaste 10 åren. Det betyder att tillgången på till exempel ekologiskt kött, som nu är en bristvara, kommer att bli bättre framöver, säger Thomas Roland, miljö – och ansvarschef på Coop Danmark.

47 procent av danskarna handlar regel-

Per Kølster, ordförande för Økologisk Landsforening.
BILD: ØKOLOGISK LANDSFÖRENING

bundet ekologiska produkter, enligt undersökningen som är gjord av analysföretaget Nielsen. Det är näst bäst i Norden, svenskarna toppar med 57 procent. Ekologiskt ligger i toppen av listan över kriterier för livsmedel som danskarna helst försöker inkludera i sin kost.

POSITIV EKOSPIRAL

I 95 procent av de uppmätta varukategorierna, 120 stycken, ökar försäljningen för ekologiskt. Det är särskilt försäljningen av frukt & grönt som stigit under första halvåret, följt av ägg och kött. Analytikerna talar om ett tilltagande ändrat beteendemönster hos de danska konsumenterna.

– Ekologiskt har nu blivit så utbrett

Livsmedel som danskarna försöker inkludera i kosten:

1. Ekologiskt
2. Fisk & skaldjur
3. Omättade fettsyror
4. Fågelkött
5. Rött kött

Livsmedel som danskarna försöker undvika i kosten:

1. Antibiotika och hormoner i animaliska produkter
2. GMO
3. Artificiella färgämnen
4. Artificiella smaker
5. Artificiella konserveringsmedel

bland danskarna att det är en konkurrensparameter för kedjorna. Detta har lett till ökad marknadsföring av det ekologiska sortimentet tvärs över detaljhandeln, vilket också har lett till accelererande ekologisk konsumtion. Så det är på många sätt tal om en allt mer tilltagande ekologisk spiral, säger Rasmus Sarauw-Nielsen, analytiker hos Nielsen.

CECILIA RYEGÅRD

PN1510

Valfrihet

I en klass för sig

Flytgödselspridarna från Hill finns med antingen målad eller varmförzinkad tank och volym från 12.000 till 25.000 liter. Tank och chassi är svetsade till en enhet, vilket ökar hållfastheten och skapar en robust konstruktion anpassad för nordiska förhållanden. Med ett stort tillvalsprogram kan Hill-spridaren skräddarsys för just dina behov, och förändras kraven med tiden, kan den tilläggsutrustas i efterhand. Valet är ditt. [Kontakta din säljare redan idag.](#)

www.lantmannenmaskin.se, 0771-38 64 00
www.kalmarlantman.se, 0480-611 00

**Lantmännen
Maskin**

dubbelt mot prognos

Thomas Roland, miljö – och ansvarschef Coop Danmark, är glad åt att fler lantbrukare nu lägger om till ekologiskt. I Danmark har man en mycket aggressivare marknadsföring av ekologiska produkter än i Sverige. Här visar Thomas vad som möter butikens konsumenter vid ägghyllan. En bild som visar den ekologiska hönans livsutrymme jämfört med den konventionella hönans.

Planera in ett besök på NOFF: Norra Europas största mässa för ekologiskt

Den 16-17 november finns det en fantastisk möjlighet att studera internationell ekomarknad på hemmaplan. Nordic Organic Food Fair genomförs på Malmömässan och är den enda ekologiska branschmässan för mat och dryck i Norden. Här kan man möta ledande leverantörer på marknaden och det bästa som erbjuds från Norden, internationella varumärken och spännande nyetableringar. Såväl svenska och nordiska utställare, men även en hel del från andra länder kommer att finnas bland de nästan 400 utställarna. Det är inte ovanligt att utställarna söker återförsäljare eller leverantör av råvara direkt på plats.

– På mässan träffar vi personer från de flesta kanaler i våra affärsled, allt från leverantörer och producenter till kunder och branschkollegor. Vi upplever att mässan väldigt snabbt blivit välkänd runt om i Europa som den givna renodlade internationella ekologimässan i Sverige och Norden, säger Christoffer Carlsmose, ansvarig för den ekologiska försäljningen hos Menigo.

Ett stort antal föreläsningar inom olika områden i ekosektorn genomförs också under de två dagarna, som förra året drog

**nordic
organic
food FAIR**

MalmöMässan | Sweden
16-17 November 2016

till sig ca 4500 besökare. Utställarytan har ökat för varje år och år 2016 slutsåld. Eko-web är förstärkt på plats både som utställare och föredragshållare. För lantbrukare som vill etablera kontakt direkt med förädlare, egen gårdsförsäljning eller bara vill få inspiration, ny kunskap och perspektiv på vad som händer på ekomarknaden i Sverige och internationellt är mässan väl värd ett besök.

Mässan arrangeras för fjärde gången och genomförs av ett brittiskt företag som även driver systemmässor i London och Hongkong.

Mer info finns på:
www.nordicorganicexpo.com

**System
Cameleon**

Vi ses på

**ELMIA
LANTBRUK**
19-21 OKTOBER 2016

Du hittar oss
i vår monter
A05:15.

System Cameleon för
intensivt jordbruk
med reducering av
bekämpningsmedel

Sådd

Radhackning

Gödningsmyllning

Gothia Redskap
Tängeby 49
590 33 Fornåsa, Sweden

Tel. +46 (0) 13-39 32 00
www.gothiaredskap.se

spannmål

"Det går åt 1,8 kilo ekologisk havre för att tillverka ett kilo grynshavre"
DLG

Lantmännen:

Något har hänt – Priserna på ekospannmål stiger

Äntligen syns tillväxten på konsumentmarknaden också på allvar i efterfrågan efter ekologisk spannmål, både i Sverige och EU. Problem med skördarna i Frankrike, Tyskland, Polen och Baltikum tillsammans med en ekologisk världsmarknad som växer gör att priserna nu stiger

– Vi ser en positiv prisbild för kvalitetsspannmålen framöver. Prisnivån är högre jämfört med samma period i fjol. Det är en stor aktivitet bland handlarna, något har hänt, säger Göran Karlsson, produktchef ekologisk spannmål Lantmännen.

HÖGRE PROTEIN OCH LITE DON

Kvaliteten är betydligt bättre jämfört med i fjol och aktiviteten är stor bland inkö-

parna i Sverige och EU. Med den höga kvaliteten på vete, korn och havre kan nu Lantmännen vara med och slåss på allvar på den exklusiva ekokvarn - och industrimarknaden i Europa. En omvänd situation jämfört med i fjol då man fick ligga och trycka ut billigt fodervete på en över-skottsmarknad.

– De gamla kunderna efterfrågar mer spannmål och det dyker också upp nya kunder. Vi har fler förfrågningar och det är många som vill köpa KRAV-märkt spannmål. Förtroendet för svensk KRAV-märkt spannmål är stort internationellt, säger Göran Karlsson.

NORMALSKÖRD AV EKOSPANNMÅL

Den svenska skörden är bättre än förväntat. Det är framförallt ekobältet i Mälardalen som drar upp resultatet så att skördevolymen blir normal för Sverige. Den tidiga-

re prognosen var något under normal skördenivå.

– När det gäller KRAV-grynshavre så kan det bli brist framöver om det intresse kvarstår som vi just nu ser. Vi har fler förfrågningar från de nordiska länderna än tidigare. Det gäller också för malkorn där ölet ökar kraftigt, dock från en ganska låg nivå, säger Göran Karlsson

NYA EKOPRODUCENTER ÖNSKAS

Lantmännen ser också att omläggningen till ekologisk spannmålsproduktion sker snabbare i länderna omkring Sverige, som i, Baltikum, Ryssland och övriga östeuropa.

– Vi har behov av mer KRAV-spannmål i Sverige, både för svensk marknad men vi ser också stora möjligheter för export, avslutar Göran Karlsson.

Göran Karlsson, ekologisk spannmålsansvarig på Lantmännen Lantbruk.

OLLE RYEGÅRD

SFO-topp dubblar ekoarealen med fokus på ekofrö

Ekoweb har fått ett snack med Lars-Johan Merin, Oppegården, med en av Sveriges styvaste leror att bruka. Lars-Johan är även ordförande i Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare (SFO). På gården investerar man just nu i två nya Östgötatorkar för att kunna fortsätta utveckla och förenkla arbetet på gården med sin fröodling.

Hur går det med det ekologiska?

– Jag funderade på att gå ur mitt åtaganden på 20 hektar, men det slutade med att jag dubblade arealen när jag granskade ekonomin och mina odlingsförutsättningarna. Mina jordar är väldigt styva och varje gång man bryter dem är det en risk att etablera en ny gröda och då passar det att utöka fröodlingarna. Tyvärr har det varit för torrt i år för insädderna som ser kläna ut...

Vad fick dig till det?

– Jag har bytt revisor. Det är nyttigt att göra det ibland. De ser andra saker som de tycker jag är duktig på jämfört med andra och där jag har varit kass ekonomiskt på under många år. Tillsammans funderade vi, och kom fram till att man borde fokusera på grödor som ger brutto på minst 10 000 kr per hektar. Dit hör bland annat ekogrödorna...

Så det var inte ideologiska skäl?

– Nej, nej... jag tycker att de konventionella brukningssystemen är väl så miljövänliga som de ekologiska. Det är ingen stor fråga för mig eller SFO. Kunden styr och vi måste odla det vi får betalt för... vill de ha rutig falukorv så får vi producera det.

Några nya försök som SFO lägger ut för ekologiskt 2017?

– Nej, vi har några som rullar på nu.

Lars-Johan Merin, Oppegården, ordförande i Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare

Stabila ekopriser som ökar något

Från Tyskland, England och Danmark rapporteras om ökade priser för ekologisk spannmål. I England beror ökningen främst på grund av att valutan har försämrats genom Brexit, enligt Adrew Trump, Organic Arable. I Tyskland på grund av sämre kvalitet och i Danmark på grund av den ökade efterfrågan efter främst foderråvara, men även att man har rekordökningar av ekoförsäljningen i landet, enligt Bjarne Hansen, konsulent Økologisk Landsfø-rening.

”Det är på många sätt tal om en allt mer tilltagande ekologisk spiral.

Rasmus Sarauw-Nielsen, analytiker hos Nielsen, om läget på dansk ekomarknad

i-Plough®

Från traktorhytten med några knapptryckningar:

- Plöjning: alla viktiga inställningar görs från traktorhytten via ISOBUS-skärmen.
- Transport: Automatisk säkring vid vägtransport.
- Fältkantsregistrering: Viktig funktion vid oregelbundna fält och bekväma i- och urtag vid vändtegsmarkeringsfåran.
- Koppling: Säker och enkel inställning av bärxel, vid på- och avkoppling.

kverneland.se

Kverneland

Spendrups satsar på ekologisk samt alkoholfri öl

Spendrups fortsätter att öka sin produktion av ekologisk öl. Det första ekologiska ölet rullade ut från bryggeriet i Grängesberg 2009 och idag har man elva olika sorters ekologisk öl, men produktionen är fortfarande liten, knappt en procent av omsättningen.

Dryckesmarknaden är mycket mer differentierad idag än för fem år sedan. Trender med smaksatt vatten, Loka crush med bara en tredjedel socker jämfört med vanlig läsk och mikrobryggerier som poppar upp överallt har förändrat varuhyllorna i butikerna. Spendrups varit en starkt drivande aktör och bara på öl har antalet sorter ökat från 26 st 2012 till idag 127 st.

– Ekologiskt är liksom alkoholfri öl ett segment som växer kraftigt och som vi märker att kunderna efterfrågar. I det ekologiska segmentet kan vi göra betydligt mer och har ett antal nya produkter på gång, säger Hedda Spendrup som arbetar med produktutveckling på Spendrup och är fjärde generationen i familjeföretaget.

BRYGGERI PÅ GOTLAND

Dagens konsumenter vill ha fler unika smaker, snygga flaskor och helst med lokal anknytning. Därför har Spendrups också satsat på ett mikrobryggeri på Gotland, liksom att man gör fler olika sorter i de egna andra bryggerierna.

– Kunderna vill idag ha en mångfald att välja ur och det är ju roligt för oss som bryggeri att få brygga många olika sorter. Storsäljaren hos oss i det ekologiska sortimentet är Pistonhead som vi också exporterar, säger Richard Bengtsson som bryggmästare på Spendrups, en av tre bryggmästare i Sverige.

DYRARE ATT PRODUCERA

Ett ekologiskt öl kostar cirka 30 procent mer att tillverka. Det är malten, humlen

Hedda Spendrup arbetar med produktutveckling på Spendrup och är fjärde generationen i familjeföretaget.

och en längre tillverkningsstid som fördyrar produktionen.

– Vi har under flera år haft det kämpigt att få tag i ekologisk humle. Nu köper vi från Tyskland och USA. Även tillgången på ekologisk svensk malkorn med rätt kvalitet ser vi som ett problem framöver när vi vill öka vår produktion, säger Richard Bengtsson.

MER SVENSKT MALKORN ÖNSKAS

Mestadels av den ekologiska malten köps in från svenska lantbrukare och en mindre del av malten köps från Finland, en hårdrostad malt. Ofta används sex sju olika sorters korn i maltblandningarna för att få rätt arom i ölen.

– Vi köper just nu in cirka 1500 ton KRAV-märkt svenskt malkorn och framöver ser vi att behoven ökar för oss. Under hösten skall vi därför träffa ett trettiotal lantbrukare och berätta om våra planer. Vi vill ju ha mer ekologiskt svenskt malkorn, säger Richard Bengtsson.

OLLE RYEGÅRD

Hallå där Ola Rickardsson – Ny marknadschef på Gyllebo Gödning

Ekoweb har fått en pratstund med skåningen Ola Rickardsson, Gyllebo Gödning, utbildad nationalekonom från Lund som också har ett odlingsintresse utöver det vanliga. Ola arrenderar sedan fyra år tillbaka cirka 55 ha åkermark utanför Borgeby/Malmö, varav 15 hektar odlas ekologiskt. Han arbetar också med precisionsodling i det egna företaget AgroNovum AB.

Hur har det gått med gödselförsäljningen?

– Vi har haft en rekordförsäljning av gödsel till den ekologiska höstrapsen. Gödselförsäljningen ökar hela tiden, både till konsument och på lantbruksmarknaden. I höst kommer vi även börja exportera våra pelleterade kött – och benmjölsprodukter till Danmark, främst Själland och Fyn.

Hur ser ni på framtiden?

– Vårt mål är att dubbla försäljningen till 2020 jämfört med den försäljning vi har idag, varav en stor del av volymen kommer gå till lantbruket. Det tror vi är rimligt.

Hur ser prisbilden ut?

– Priset på kött – och benmjöl styrs av pälsindustrin och det alternativa värde för kött – och benmjöl som foder. Just nu är pälsindustrin nere i en svacka och då har vi fått ett lägre pris på råvaran, vilket också medfört att vi har kunnat sänka priset till lantbrukarna på vår pelleterade gödsel.

Några ekoförsök på gång?

– Vi har ett kombinationsförsök med pellets och rötrest som nu genomförs

av SLU på Alnarp i Skåne där vi tittar på hur gödselmedlen samverkar. Sedan genomför vi också ett försök med pellets och delad kvävegiva i Västerås för att se om man kan proteingödsla med organiskt bundet kväve sent. Här har vi delat upp det i en startgiva på 50-80 kilo kväve som kombisåts samt en giva på 30 kilo kväve som getts precis i stråskjutning. Första årets resultat, trots lite regn och dålig mineralisering, visar på att man ökar proteinhalten med en delad giva.

Nya produkter på gång?

– Ja, det har vi alltid. Vi testar ett par nya produkter.

Kommer ni vara på Slätte ekodag?

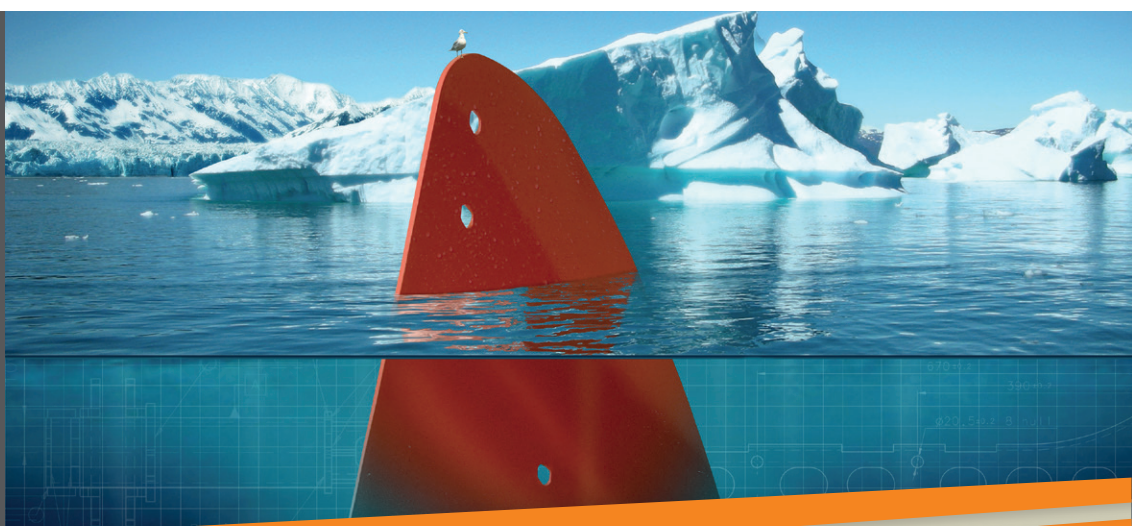
– Ja, självklart. Vi sitter just nu och funkar på vad vi kan visa i fält.

OLLE RYEGÅRD

Vill du se under ytan?

Under plogspetsens diamanthårda yta finns det unika Kvernelandstålet. En kvalitet, som inte går att kopiera.

Stålkärnan i Kvernelands original slitdelar har vidareutvecklats och förstärkts sedan företaget startade 1879. Slittålighet, skärpa, passform, lägre dragkraftbehov - Kvernelands äkta slitdelar ger dig den bästa plöjningen!

kverneland.se

 Kverneland

Dansk spannmålskastare effektiviserar

Per Sahlberg på Tagelberg mellan Skara och Vara köpte en spannmålskastare i våras och har nu kört en säsong med maskinen. Under skördesäsongen har spannmål med vattenhalter på 14 till 22 procent passerat kastaren utan problem.

När tröskan går för fullt på Tagelberg så fyller man våtfickorna på en förmiddag med den nya tröskan, sedan har det varit att leta golv för att kunna tippa undan spannmålen för att kunna fortsätta tröska.

– Jag har haft ett stort behov av en korttidslagring för att kunna köra maximalt med tröskan när det är väder. Mitt problem var att jag har två byggnader med för lågt i taket för att kunna tippa av spannmålen, men med bra golv, säger Per Sahlgren, Tagelberg som driver cirka 700 hektar spannmålsodling på Varaslättan.

NYGAMMAL TEKNIK

Per ville inte investera i tippgropp med elevatorer i taket utan ville hitta en billigare och enklare lösning att komma åt 500 kvadratmeter lagringsyta till. Då hittade han lösningen och investerade i en spannmålskastare.

– Kastaren har fungerat bra. Jag har använt den för korn och vete. Den låter mycket, det dammar massor men den kas-

tar in spannmålen där jag vill ha den, säger Per Sahlberg.

Som mest kastas spannmålen 18 till 20 meter. Hur långt kärnorna kastas ställer man in med vinkeln på maskinen. Maximalt med denna kastare så kan spannmålen slungas iväg 22 meter, men då krävs en takhöjd på 7-8 meter, enligt FRAM MAC som säljer maskinen i Sverige.

– Ja, man behöver en viss höjd i lokalen för att kunna nå hela vägen in. För mig är det lite lågt, men det har fungerat bra ändå. Jag har inte nått full lagringshöjd allra längst in utan har då hjälpt till att putta upp högen till ca 3m med lastmaskinen de första metrarna. Men jag är nöjd, säger Per.

BANDET SLUNGAR KÄRNAN

Kastaren har en kapacitet på 100 kubikmeter i timmen och kärnan slungas iväg av ett band. Kastaren drivs av el och kräver 32A 3-fas uttag.

– Det jag har märkt att en stor tratt på minst 18 kubikmeter är viktig för oss. Då kan vi tömma hela fältvagnen på 22m³ direkt i tratten och sedan åka igen. Diffen mellan 18 och 22m³ hinner kastaren tömma samtidigt som tratten fylls på. Så det är bara att tuta och köra. Då håller vi undan för tröskan, säger Per.

Spannmålen lagras sedan i upp till en vecka då den sedan körs in till torken. Men tankar finns på att göra mer.

– Klart att man har funderat på om man

Spannmålskastaren skickar iväg spannmålen upp till 22 meter och då behöver den ha en takhöjd på 8 till 9 meter. Vinkeln ställs med en spak på sidan och kastaren har en kapacitet på 100 kubikmeter i timmen.

skulle kunna blåsa kall luft igenom spannmålen också, men det något som får växa fram. Det skulle göra att man vann lite tid och att man inte behövde känna samma stress för att köra in spannmål till varmluftstorken så snabbt. Under torra år slipper man att flytta spannmålen till varmluftstorken och kan lufta och torka klart den på plats. Att torka med kall luft är billigare, säger Per.

Per har också investerat i en ny typ av skärbord till tröskan i år.

UNIKT SKÖRDEBORD

– Ja, ja jag är intresserad av teknik och har följt den här typen av skärbord med intresse under en längre tid och undrat varför de inte används mer i Europa. Det här draperborden används väldigt mycket i USA, framförallt vid tröskning av soja. De bäs-

Projekt "Understödjande gröda" är i sin linda, försök har påbörjats, resultat väntas år 2017-2018!

Redan nu kan du inför våren beställa!

Honungsört:

- Lyfter och frigör näringsämnen
- Hög pollenproduktion
- God markstruktur

Persisk klöver:

- Kvävesamlande
- Snabbväxande
- Tål avslagningar

W.W. Rajgräs:

- Effektiv kväveupptagare
- Snabb etablering
- Hög tillväxttakt

Välkommen att prata
"Understödjande gröda"
med Karl-Oskar Andersson
produktchef tel. 0510-48 40 55

Samtliga arter är ettåriga!

www.scandinavianseed.se

skörden

Per Sahlberg är nöjd med det nya draperbordet till skördetrösken. Att det är lätt och att grödan transporteras in i ett jämt flöde i tröskverket gör att man får få stopp. En annan fördelen är kamhaspeln som rensar sig själv från besvärliga ogräs som baldersbrå och snärjmåra som annars lätt sätter sig i fingrarna på haspeln.

ta är att grödan transporteras in på band till inmatningen. Det gör att inmatningen blir jämn med få stopp, samt att tröskbordet blir lätt. Man slipper inmatningsskruven på skärbordet som ju är väldigt känslig för sten. En annan fördel med skärbordet är den har en kamhaspel. Det gör att ingenting fastnar och lindrar sig i fingrarna på haspeln, som det brukar göra i en vanlig

haspel. En jättebra konstruktion, säger Per. Jag har inte behövt stanna och rensa haspeln en enda gång på hela säsongen trots att vi kört en del ojämna grödor med mycket grön baldersbrå och snärjmåra. Helt suveränt!

OLLE RYEGÅRD

VI KÖPER DIN EKOLOGISKA SPANNMÅL

Leverera i skörd eller lagra in på gård. Vi handlar med alla grödor och sorter.

Behov av utsäde och gödsel?

Det löser vi!

Varaslättnens Lagerhus

0512 - 300 450

www.varalagerhus.se

Häggbergs Traktor & Maskin AB har importerat och sålt CMN ogräsharvar i 15 år med ett gott resultat!

För södra Sverige kontakta gärna Magnus Bengtsson för mer info. 070-729 95 28 • www.korslatt.se • korslatt@telia.com

Motala 0141-711 90
Norrköping 011-10 04 30
www.haggbergs.se

"Det är ingen slump"

Som jordbrukare måste jag tänka både ekonomiskt och ekologiskt. Att jag valde att strukturkalka mina jordar med Cresco Ekogips var därför helt naturligt. Med GPS-styrd kalkning anpassas givorna exakt efter behoven, vilket leder till högre utnyttjande av gödningen och bättre rotsättning. Sedan kom WWF:s miljöpris Årets Svenska Östersjöbonde 2014 som ett bra kvitto på att jag gör rätt.

Fredrik Andersson
Häckenstad gård

Cresco kalk
– sunt bondförnuft

Kalkrådgivning: 0510-650 40 www.smamineral.se

Kyrkeby egendom ökar sin ekoproduktion: – Ekologiskt är inte vårt första val,

Ekoproduktionen har trots visst motstånd "ätit sig in" i familjeföretaget Kyrkeby Egendom. Idag brukas drygt tio procent, enligt KRAV:s regler.

– Vi har tidigare satsat på bulk, att bruka många och stora arealer med effektiva och utprovade metoder. Ekologiskt har därför inte varit vårt förstaval. Det är markägare och marknaden som efterfrågat det, men vi antar gärna den nya utmaningen, säger superentreprenören Lars-Håkan Jonsson som idag brukar totalt 2300 hektar, en av landets största jordbruksenheter.

Den ekologiska resan började med att det för tio år sedan kom ut ett arrende hos en granne till Kyrkeby Egendom som ligger en mil söder om Örebro, på knappt 90 hektar ekologisk omställd mark. Den marken ville man gärna arrendera, men haken var att villkoren var att den skulle brukas ekologiskt, såsom tidigare.

– Vi ville ha marken men vi trodde inte av vi skulle ha en chans eftersom vi var "urkonventionella". Det tyckte däremot de som arrenderade ut var bra, vilket förvånade oss. De ville att den ekologiska odlingen skulle växa och att det kanske skulle kunna locka fler att börja, om vi tog över. Jag ville då främst bara ha mer mark att bruka, säger Lars-Håkan Jonsson. Han har vuxit från att bruka 60 hektar åkermark för drygt 30 år sedan till 2300 hektar idag, en av landets största jordbruksenheter.

UTSPRIDA GÅRDAR

Logistik är den stora utmaningen för familjeföretaget som idag bedriver sin verksamhet på tolv olika gårdar med mark utspridd inom tio mils radie, i två olika företag. Ett för den ekologiska produktionen och ett för den konventionella. Detta för att slippa problemen med parallellodling.

– Att få till det med fler grödor och den ekologiska produktionen är verkli-

I slutet av 2015 stod den nya toppmoderna stallet för 18 000 KRAV-värphöns färdigt på Irvingsholm. Det nya stallet rymmer sex grupper värphöns med tretusen hönor i varje grupp. Sedan årsskiftet levereras äggen till två olika packerier, Gotlandsägg och Alsbo ägg. Johan Wellander är nöjd med satsningen hittills och nu utökas också den ekologiska spannmålsodlingen för att optimera ekonomin i ekosatsningen.

gen en utmaning för oss som har arealen så utspridd. Den andra delen är att det är mer personalkrävande och att tajmingen är ännu viktigare. Helt enkelt svårare och att man verkligen måste känna sina marker, säger Johan Wellander.

NY PRODUCENT FÖR KRAV-ÄGG 2016

Företagen bedrivs idag utifrån två nav. Kyrkeby Egendom där maskinparken och ett torknings- och lagringscenter ligger. borsen Johan. Det andra navet är Irvingsholm, som också har tork och lagringsmöjligheter och dit äggproduktionen är koncentrerad.

För två år sedan ville man öka den konventionella äggproduktionen på Irvingsholm, men äggpackarna ville ha mer KRAV-ägg.

– När packarna meddelade oss att marknaden ville ha KRAV-ägg så fick det bli så. Det nya stallet sattes igång vid årsskiftet och för att optimera KRAV-produktionen och dess ekonomi har vi utökat vår KRAV-areal till 250 hektar, säger Johan Wellander.

I den nybyggda och toppmoderna anläggningen på Irvingsholm blandar man in en del egen spannmål i fodret.

– KRAV-värphönsen äter upp cirka 800 ton vete per år. I vår anläggning har vi

möjlighet att pytsa in detta kontinuerligt i foderblandningen, säger Peter Wellander som bor på Irvingsholm och ansvarar för både den konventionella och ekologiska äggproduktionen.

OPTIMERING AV ORGANISKT GÖDSEL

På gården tar man emot biogödsel från Swedish Biogas, som sprids både i de konventionella och ekologiska odlingarna. Men det har tagit ett tag innan man var nöjd med kväveeffekten.

– Vi har märkt att biogödselns kväve är väldigt lättflyktigt och vi tyckte att vi fick dålig effekt av gödslingen när vi spred med

**MÖT OSS PÅ
ELMIA LANTBRUK
I MONTER
B03:75**

Den trygga vägen från idé till färdig lantbruksbyggnad.

BYGGLANT
Ring för offert! Tel. 019-764 08 70
www.bygglant.se

Premiär!
Unik Eko Müsli med spannmål från Sverige.
I matbutiken nu.

FRÅN SVERIGE

frebaco
KVARN

men vi antar gärna utmaningen!

På gården tar man emot biogödsel från Swedish Biogas, cirka 7000 ton per år, som sprids på både konventionella och ekologiska odlingar. Ett problem som man har haft är att man "förlorat" mycket kväve vid spridningen och inte fått den effekt man önskat. Sedan en tid tillbaka använder man sig nu av en Bomech-ramp på gödseltunnan och tycker nu att effekten är mycket bättre. Gödseln myllas ned och stannar i marken där den skall vara, enligt Peter Wellander.

Gödseln myllas ned en till fem centimeter i marken beroende på hur hård jorden är. Slangarna sitter med en bredd av 25 centimeter och trycket per pinne är 19 kilo, enligt Conny Ohlsson-Ingemann som säljer Bomech-rampen i Sverige. Rampen finns i bredder från 12 upp till 24 meter.

en slang på ytan, jämfört med innehållet i analysen, säger Johan Wellander.

Det var då tankarna på att börja mylla biogödseln växte fram.

– Först provade vi med att mylla ned biogödseln med ett myllningsaggregat, men var inte nöjda med den tunga, krångliga och dyra tekniken. Vi bytte då till en teknik som skär ned gödseln i en fåra, ett par centimeter bred och djup, det har dubblat kväveeffekten och nu är vi nöjda, säger Peter Wellander.

OGRÄS I FÄLT

Men att se tistlar och annat ogräs växa har gjort ont i själen under årens lopp, enligt Lars-Håkan. Först efter att man odlat vall under två år började man kunna kontrollera ogräset och få igång marken. På granngården har man odlat en ekologisk gröda per år för att få logistiken och spannmålshandlingen att fungera med den övriga verksamheten.

– Nu är vi nöjda med produktionen och i år fick vi fram en bra skörd med höstraps

här. Det känns skönt att äntligen lyckas ordentligt. Nu när arealen ökar så kommer fler ekologiska grödor odlas och här får vi tänka till ordentligt, säger Lars-Håkan.

Familjejordbrukets erfarenhet, efter att med en viss dos skepsis gått in i ekoproduktionen, är att allt inte är hokus pokus med den ekologiska spannmålsodlingen. Slutsatsen har blivit att en del metoder är billigare och bättre än de alternativ som man använder idag i den konventionella odlingen.

– Vi lär oss mycket av det ekologiska systemet. Det medför att vi gör andra saker och tvingas tänka annorlunda. Vi kan idag mer när det gäller hackning, harvning och gödselhantering, än vi kunde tidigare. Det har vi nytta av på alla våra 2300 hektar och hackningen i rapsen är något som vi kommer applicera i vår konventionella odling. Det fungerar, avslutar Lars-Håkan.

OLLE RYEGÅRD

Kyrkeby Egendom och Irvingsholms Gård ägs och drivs av Lars-Håkan Jonsson (mitten) tillsammans med frun Siv. Med i verksamheten finns också söner Johan (tv) och Peter (th) som nu blir allt mer aktiva i företaget. Totalt brukar man 2300 hektar åker varav snart 250 hektar är omställt till ekologiskt. Att de tre männen gillar nya maskiner och teknik går inte att undgå när man besöker gårdarna.

Följer ni med?

Förbättra er materialhantering med Merlo teleskoplastare

Hüllert Maskin

Följ med i utvecklingen med Merlo
www.hullert.se • Tel: 0512-30 00 30

FARM MAC

www.farmmac.se

Planlager med tork eller för kylning ger:

- marknadens billigaste torkning av spannmål och bönor
- flexibel torkning av frö, spannmål, oljeväxter, flis, halm, hö
- löser mottagningsproblem på underdimensionerade spannmålstorkar
- för nybyggnation eller installation i äldre byggnader som står tomma
- för deltorkning av spannmål - ökar effektiviteten väsentligt på större torkar
- totalt anpassningsbart även för stora och små volymer

Tel. 070-321 62 62 (Per) | 073-333 51 30 (Krister) | www.farmmac.com

Dubbel vinst med lusern

Några kilo lusern i vallfröblandningen kan verkligen göra underverk både för vallens avkastning och spannmålsskörden i växtföljden. Lusernen ökar säkerheten torrår som 2016 och är utan tvekan den bästa förfrukten till spannmål och höstraps. Men den är ganska trög i starten och mår bra av att inte ha för stor konkurrens av rödklövern om vallen ska ligga mer än 2 år.

Jämfört med rödklövern utvecklar lusernen kraftigare och djupare rötter som kan sträcka sig ända ner till 4 meters djup. I matchen om största möjliga kvävefixering vinner lusernen mot tuffa konkurrenter som klöver och åkerböna. Lusern i renbestånd kan fixera 230-300 kilo kväve per hektar och år, inte helt ointressant när inköpt kväve kostar 20-50 kronor kilot.

RÄDDNING I TORKAN

I år blev luserninslaget i vallen hos Joel Andersson, Gräveby, strax utanför Örebro, räddningen i årets torka. – Det var i princip bara lusernen som gav volym i andra och inte minst tredje skörd, säger Joel som använder en blandning med 20 procent lusern tillsammans med rödklöver, vitklöver, timotej, engelskt rajgräs och rörsvingel. I år var det som en fallande skala från lysande förstaskörd till riktigt magert nu i tredje omgången. Men lusernen har verkligen imponerat hela säsongen. Trots att det inte har regnat på evigheter har den satt fart efter tredje skörden i september, fortsätter Joel. Lusernvallen har funnits med på gården i fyra år och har ökat den totala avkastningen hos vallen.

KLÖVERTRÖTTA JORDAR

–Vi tyckte att rödklövern inte riktigt trivdes efter många år med vallodling på gården, säger Joel. Klöver är ju motorn i ekovallen och man tappar både skörd och protein i vallfodret när den inte trivs. Dessutom försvinner ju i princip hela förfruktsvärdet när gräsen tar över och baljväxterna lyser med sin frånvaro. Därför började vi med lusern som inte verkar lika känslig mot olika rotrö-

tor som rödklövern. Lusernen verkar klara vintern bra och ger rejäl volym redan första vallåret, konstaterar Joel. Målet är att vallarna ska ligga i tre år och sedan blir det oftast vårvete efter. Höstvete fungerar inte bra utan radhackning eftersom trycket på baldersbrån är högt. Så länge baldersbrån inte kan hållas i schack avkastar vårvetet oftast högre och är även säkrare som kvarnvara jämfört med höstvetet. På lerjordarna hos Joel ska höstvetet helst sås tidigt för att ge bra bestockning på hösten som bärgar för god skörd. Men då kommer också baldersbrån som ett brev på posten.

– Men kanske är det dags att testa höstvete efter lusernvallen

PH-KRAV FÖR BÄSTA LUCKRING

Jordarten är i huvudsak mellanlera, men det finns även styv lera som är mycket svårbrukad. pH ligger runt 6 och bör helst ligga över 6,5 för att lusernen ska trivas riktigt bra. I Amerikanska studier ökade skörden av lusern med 800 kilo ts per hektar när pH ökade från 6 till 6,7. En ny markkarta får visa vägen för fortsatt kalkning.

– Vi kanske kan få ännu mer drag i lusernen genom att höja pH-värdet med kalkning, säger Joel. Min bästa spannmålsgröda var vårvete som gav 5 ton per hektar efter en treårig lusernvall. Anledningen stavas struktur. Det är tydligt att lusernens luckrande effekt även håller i sig året efter vårvetet inför åkerbönan. Jämfört med grannfältet där lusernen inte funnits med ännu är strukturen helt fantastisk och faller sönder betydligt bättre trots en lerhalt på närmare 50 procent på delar av skiftet. Kombinationen av lusern och rödklöver lyfter spannmålsskördarna i hela växtföljden. Men även åkerbönan drar nytta av den förbättrade strukturen. Det är lätt att tänka att bönan ska göra underverk i packad jord och luckra inför sådd av spannmål. Men även åkerbönan drar nytta av den förbättrade strukturen. Bönanens verkliga styrka är att bibehålla en god struktur snarare än att skapa den till efterföljande grödor i växtföljden.

–Jag är rätt sugen på att testa höstraps efter lusernvallen i framöver, avslutar Joel.

HENRIK NÄTTERLUND
HS KONSULT

Joel Andersson, ekoodlare utanför Örebro, konstaterar att utan lusernen hade nog vallsköörden halverats ett torrår som detta. Lusernen är dessutom mycket viktig för växtföljden och gör lerorna betydligt mer lättbrukade. I bakgrunden syns en av maskinerna som ingår i Joels legokörning. Rotorslåttern har fått nya uppdrag, bland annat strängläggning av rödklövefröodling. Fast helst vill Joel utveckla lantbruket och satsar nu på att tredubbla antalet köttdjur.

En god idé för dig som tänker ekologiskt...

Från den skånska myllan tar vi steget in i butiken med ett nytt djupfryst ekologiskt sortiment.

Vi vill göra det enkelt för dig att äta gott och nyttigt. Våra grönsaker och bär är skördade och frysta direkt när de är som bäst!

Magnihill AB, Mörap, Skåne | info@magnihill.se | 042-329880 | www.magnihill.se

VERKTYG- OCH INDUSTRIPRODUKTER

Teng Tools Verktögsvarn

En komplett sats som förser dig med verktyg för resten av livet. 715 delar i en snygg och praktisk förvaringslösning. Profiskvalitet!

Tengkampanj!
18.990:-
Ord.pris 29.990:-

FRAKT-FRITT!

Plasma Blys 100A

Cut100 är en extrem maskin i ett litet format, som kan skära i upp till 30mm tjockt material.

Nu otroligt! 9.900:-
Ord.pris 16.900:-

SWEBULT bultkampanj

M6 -M16, 3 längder inkl. bricka, nylock, mutter. Totalt 60 kg bult!

Art nr 2300-6-1630100

Nu webbräpare!
2.900:-
Ord.pris 5.880:-

Bärbar induktionsvärmare

Ett multiverktyg för uppvärmning av bult, skruv och mutter vid reparations och underhållsarbeten. Passar lika bra i fordonsverkstaden eller maskinhallen som ute på fältet i servicebilen. Levereras i praktisk väska med 4 st värmespiraler, 15 mm, 19 mm flexibel längd 800 mm samt O-don PAD.

6.990:-
Ord.pris 8.900:-

FRAKT-FRITT!

EXPERTEN INOM JORD, SKOG, ENTREPRENAD OCH ÅKERI

www.blys.se 0510-22921

på styva lerjordar

Plus med lusern i vallen

Ökad spannmålsskörd: 1500 kr/ha

Ökad skörd åkerböna: 1200 kr/ha

Ökad vallskörd: 1500 kr/ha

Lusernens kraftiga rötter är som skapta för att ge leran en struktur om lätt smular sönder mellan fingrarna. Det är inte bara för ögat som leran blir som en fröjd. Luckringen höjer skörden i hela växtföljden med toppnoteringen på 5 ton vårvete efter lusernvallen. Lusernens rötter kan leta sig ned till ett djup på 4 meter.

ENDAST
FÖR
BRANSCHEN

**nordic
organic
foodFAIR**

MalmöMässan | Sweden
16-17 November 2016

Den enda nordiska mässan för ekologisk mat och dryck

Med fokus på allt ekologiskt...

Nordic Organic Food Fair är en viktig branschmessa för inköpare som söker efter det absolut bästa inom ekologisk mat. Upptäck de senaste trenderna och träffa ledande producenter, däribland de bästa på den nordiska marknaden, och företrädare både för internationella varumärken och spännande nya start-ups. Om du sätter stort värde på mat av hög kvalitet, framställd enligt bra etiska principer, så är ett besök på Nordic Organic Food Fair ett MÅSTE.

Mässan anordnas parallellt med **Natural Products Scandinavia** och tillsammans samlar dessa två mässor 375 utställare och tusentals naturliga och certifierade ekologiska produkter. Om du är intresserad av produkter inom specialdiet, fria från, vegetariskt, vegan, fairtrade samt etiska produkter, så passa på att besöka Natural Products Scandinavia, eftersom din entrébiljett ger dig GRATIS inträde till båda mässorna.

Du som är inköpare, detaljhandlare eller verksam inom matservice hittar garanterat din nya storsäljare här bland alla dessa tusentals nya och innovativa produkter samlade under ett tak.

Det finns
över 3 200
ekologiskt
certifierade kök
på den nordiska
marknaden

GRATIS
konferencer
& seminarer

Den
ekologiska
andelen av den
totala försäljningen
av livsmedel i
Danmark 2015
var 8,5 %

Den nordiska
marknaden för
ekologisk mat
uppgår till ett
värde av 4
miljarder euro

375
utställande
företag

Försäljningen
av ekologiska
produkter i
Sverige ökade
2015 med
39%

93% av
alla svenskar
uppgår att de är
beredda att betala
mer för ekologiska
alternative

4500
personer
kommer att
besöka

Arrangeras
parallellt
med

**Natural
Products
Scandinavia**
MalmöMässan
16-17 November 2016

Boka din **GRATIS** entrébiljett I dag på www.nordicorganicfoodfair.com
Och uppge kampanjkod **NFSE424**

Geråsens gård:

Mjölk, kött och raps ger stabil

Nu är det fem år sedan gården Geråsen utanför Hallsberg i Närke lade om sin mjölkproduktion till ekologiskt. En omställning som skedde några år efter generationsskiftet på gården. – Mitt mål har varit att öka förädlingsgraden och utnyttja gårdens resurser bättre och på så sätt förbättra lönsamheten, säger Erik Pålsson.

Ekoweb skrev om Geråsen och dess ägare Erik Pålsson när gården stod inför omläggningen från konventionell mjölkproduktion till ekologisk. Det är fem år sedan och nu återvänder vi för att stämma av läget. En skillnad mellan Geråsen och många andra gårdar som lagt om till ekologiskt är att storleken idag är densamma som när man gick över.

– Mitt mål har varit att öka förädlingsgraden på gården och utnyttja gårdens resurser bättre, inte att expandera arealen eller antalet kor. Jag är inte så riskbenägen och gillar att bevara och ha kontroll över mina investeringar och produktionen, säger Erik Pålsson på Geråsens gård.

MERVÄRDE FRAMFÖR BULK

En del i Eriks riskhantering är att han har valt att inte köpa så mycket egna maskiner utan hyr in dessa istället.

– Fungerar jättebra och här kan jag nu utnyttja bästa möjliga teknik och personal utan att behöva äga eller lära mig själv. Det kan se ut som mycket pengar på pappret ibland, men jag tror jag tjänar på det och det följer min lite enklare filosofi bra. Jag prioriterar mjölken och det dagliga arbetet på gården. Jag får då mer tid att lägga på detta, säger Erik.

Omställningen på gården är inte så stor jämfört med tidigare generations brukande.

– Produktionen ser ut som tidigare, den stora skillnaden är att vi nu producerar en

Erik Pålsson satsade på att odla 15 hektar ekologisk höstraps fjol, en satsning som han inte ångra. I år har så blir det en utökning till 17 hektar och etableringen av årets höstraps ser bra ut. Förfrukt är till höstrapsen är vall som bröts efter första skörd och sådden skedde i början av augusti.

mervärdesvara istället för bulk. Det är roligt och det har också gjort att vi kunnat överleva som mjölkproducenter med endast 60 kor. Det tror jag inte att jag gjort om produktionen inte lagts om till ekologiskt, säger Erik.

RAPS – EN CASH CROP

Mjölkkrisen har gjort att Erik har tvingats att se över hur han använder gårdens resurser. Det har varit viktigt att skapa fler möjligheter att öka gårdens lönsamhet.

– Mjölkkrisen är bra på sitt sätt för mig.

Tidigare såldes alla tjurkalvar, nu behåller Erik hälften av sina tjurkalvar och föder upp dem till försäljning

Den har tvingat fram fler ben att stå på, så jag inte bara är beroende av mjölkpriset. Nu är även kött och rapsodling en viktig del av gårdens ekonomi, säger Erik.

DISKUSSION MED RÅDGIVARE OCH ODLINGSSAMARBETEN

En viktig del för att öka lönsamheten på gården är diskussionen med gårdens rådgivare.

– Kan ju ångra att jag inte har odlat höstraps tidigare, här underskattade jag eko-marknaden och mina förutsättningar rejält. Men bättre sent än aldrig och det kan jag tacka min nya växtodlingsrådgivare Henrik Nätterlund på Hushållningssällskapet i Örebro för. Jag fick 3,2 ton i snitt per hektar på mina 15 hektar och det är en viktig extra intäkt på min gård, där mjölkproduktionen gett ypperliga förutsättningar för den odlingen, säger Erik.

Erik tittar kontinuerligt på sätt som han kan utveckla Geråsen.

– Ett odlingssamarbete med någon som vill odla åkerböna eller kanske vall och

Econov
kontrollerar
automatiskt hela
kurvmönstret!

SULKY

Sulky X40 Econov

Econov är Sulkys senaste och mest intelligenta avstängningssystem. Inklusive Econov styrsystem, kontrollsystem ISOLINK (ISOBUS) för Econov.

Kampanjpris: 155.200:- (177.200:-)

mjölkekonomi

Här slår Fredrik Gherke från Hagbergs gård vall hos Erik. En tjänst om köps in via den lokala maskinringen. Även rundbalspressning, gödselkörning och sådd köps in via maskinringen.

byta med gödsel skulle jag gärna vilja ha med någon granne. Jag funderar också på växthus. Det verkar spännande, säger Erik.

Andra inspirationskällor till förändringsarbetet på gården är lantbrukare och fältvandringar.

PROBLEM LÖSES AV FLERA

– Jag har varit på flera bra fältvandringar hos ekobönder i mitt område där man vågat diskutera problemen som man har i sina ekologiska odlingar. Generellt tycker jag att det är betydligt mer lärorikt att titta på ”misslyckanden” och diskutera lösningar på problemen än att titta på lyckade odlingar. Det har ju hänt att man misslyckats en del själv, avslutar en leende Erik.

Vallen är motorn i all produktion på gården. Att bryta vallarna lite oftare för att komma in med höstraps passar Erik bra.

TEXT & BILD: OLLE RYEGÅRD

Fakta Geråsen

Gården omfattar 90 hektar åker, 40 hektar beten och besättningen består av 60 mjölkkor. Mjölken levereras till Arla. Man odlar höstvet, vall och nu höstraps. Gården har en anställd.

Om du är intresserad av avel med röda kor, medlem i Ladugårdsförmännen – eller om du har en så pass omfattande nötköttproduktion att du inte har något statligt salmonellaskydd – då kanske du hört talas om Per E. Falk. Denne profil inom nötkreatursskötselns område är dessutom en internationell auktoritet när det gäller släktenskap och genetisk bakgrund bland världens röda mjölkkraser med Ayrshirebakgrund. Denne mångsysslare har en tid framöver en liten spalt här i Ekoweb. Han kommer varken att tala i egenskap av försäkringsman, ordförande i Ladugårdsförmännen eller i egenskap av avelsprofil – i spalten ”Falk talar kor” talar han rätt och slätt som Per E. Falk.

Falk talar kor...

”Att vara eller inte vara det är frågan” skaldade Shakespeare en gång i tiden. Om än inte lika ödesmättat så är det samma fråga som varje svensk lantbrukare någon gång ställt sig – eller kommer att ställa sig – fast då är omformulerat till ”Att vara ekologisk eller inte ekologisk det är frågan”. För hur man än vider och vänder på det så är det denna fråga som är den stora vattendelaren som påverkar vilken riktning som var och ens framtida produktion kommer att ta.

För egen del kommer hade jag från början fötterna stadigt förankrade i den

konventionella myllan, men med ett (förhoppningsvis) öppet sinne har mina sympatier gradvis svängt över till det ekologiskas fördel. Dock är ingenting svart eller vitt – båda systemen har fördelar men även brister – något vi alla måste bära med oss – för det är först med den insikten vi har förutsättningar att göra rätt val och välja rätt verktyg. Om vi talar mjölkkor så är (åtminstone enligt mig) färgen på ett specialdesignat verktyg ”Rött och vitt”. Rätt eller fel? Mer om detta i en kommande krönika.

KRÖNIKÖR: PER E. FALK

Eko-Emil satsar på Eko-nomi

Entreprenören Emil Olsson ger sig in i en ny bransch. Tillsammans med Maria Lugn, Mariestad, har han startat en rådgivningsbyrå, Olsson & Lugn, med fokus på ekonomi, redovisning, skatt och företagsutveckling.

– Vi erbjuder en enklare rådgivningsbyrå utan krusiduller där vi möter kunden där kunden är. Vår styrka är att vi arbetar mycket digitalt. Därmed kan vi arbeta med kunder över en stor geografisk yta, säger Maria Lugn. Hon har förutom sin bakgrund inom lantbruket en gedigen erfarenhet som redovisningskonsult för större lantbruk i snart 10 år. Emil har på kort tid gjort en resa från 4 hektar mark till 1750 hektar och har byggt upp flera företag, bland annat Ekoväx, ekologisk gödsel. I rådgivningen kommer man rikta in sig på att arbeta i nutid och framtid för att kunna använda bokföringen som ett styrinstrument. Fokus blir på att arbeta med kommande resultat och aktiv styrning. Efter många gemensamma projekt har de båda en stor vana att arbeta med banker och investeringar och räknar därför med att kunna underlätta och förkorta beslutsprocesser.

– Det ger inte mycket att sitta och titta

Emil Olsson och Maria Lugn, Mariestad, som tillsammans har startat rådgivningsbyrån, Olsson & Lugn.

på förra årets siffror i maj. Jag vill veta i oktober vilket resultat jag kommer göra för året. Därför arbetar vi mycket med framtid och ekonomistyrning. Jag kan ju inte påverka något som redan skett, säger Emil, som mestadels kommer att arbeta med styrelsearbete och hjälpa företagare som vill växa och utvecklas.

Verksamheten utgår från Ekocentrum på Storkila Gård utanför Hova.

OLLE RYEGÅRD

Trygg vardag

Vet du om att du kan säkra lantbrukets ekonomi och drift genom att försäkra gårdens viktigaste produktionsdjur och dina grödor hos oss på Agria? Att ha rätt försäkring är en viktig del i omsorgen om ditt företag och dina djur.

Vill du veta mer? Ring 0775-88 88 88 eller hitta din lokala säljare via agria.se

Agria Djurförsäkringar är Länsförsäkringsgruppens specialistbolag för djur- och grödaförsäkring.

Agria
Djurförsäkring

Fakta om komposterat eller rötat matavfall som fosforgödselmedel

Ett nytt faktablad från Core Organic-projektet IMPROVE-P beskriver karaktäristika för komposterat eller rötat matavfall och hur de olika processerna påverkar innehållet av fosfor, kväve, kol och andra växtnäringsämnen.

EU:s regelverk ger utrymme för att använda komposterat eller rötat källsorterat matavfall som gödselmedel i ekologisk växtodling. Andra bi- och restprodukter från livsmedelsindustrin som också fungerar bra att kompostera eller röta ingår inte i regelverket. Detta gör att medlemsländer bedömer dessa restprodukter olika.

Att röta eller kompostera matavfall påverkar slutprodukten innehåll av växtnäring. Komposten innehåller mindre kväve än rötrest på grund av stora förluster i form av ammoniak under processen. Kompostens fosforinnehåll kan vara högt då volymen halveras när organiskt material bryts ned till koldioxid. Rötresten kan innehålla mer kväve och då i form av ammoniumkväve vilket är direkt växttillgängligt. För att kväve ska komma grödan tillgodo är det viktigt att lagra och sprida rötresten med bästa teknik. Annars riskerar man höga ammoniakförluster.

Fosforkoncentrationen i rötrest är högre än i kompost vid jämförelse per kilo torrsubstans. I både kompost och rötrest är fos-

for till större delen i oorganisk form och växttillgängligt.

Både kompostering och rötning är processer som bryter ned och tillför mindre organiskt material till jorden än vad som ursprungligen fanns i matavfallet.

Vid kompostering eller rötning av matavfall finns en risk att potentiellt toxiska ämnen anrikas. Ämnen kan ha sitt ursprung i matavfall, men också kontaminera matavfallet. Ett exempel är zink som kan kontaminera matavfall då det sönderdelas mekaniskt före kompostering eller rötning.

För att uppnå en resurseffektiv användning av växtnäring behövs utveckling av lokala kretsloppslösningar.

För att bedöma värdet av kompost och rötrest behöver man överväga:

1. Andel återvunnen växtnäring i vald process
2. Vilka processer och tillsatsmedel som tillämpats för att framställa gödselmedlet
3. Den potentiella miljöpåverkan
4. Gödselmedlets påverkan på jorden samt gödslingseffekt
5. Potentiella långtidseffekter på markbördighet och förorening av miljön

EVA SALOMON

Länk till faktabladet finns på
www.slu.se/ipmrovep

Energigården

Ronnie Hollsten tillträder som ny verksamhetsledare för Energigården. Ronnie har många års erfarenhet av arbete och projektledning inom energi – och miljöområdet.

Närmast kommer Ronnie från det egna bolaget där han har arbetat med hållbarhetsfrågor mot kommuner och det privata näringslivet.

– Jag ser framemot att få leda verksamheten inom Energigården, att få vara en drivande kraft och resurs för lantbruket i det viktiga hållbarhetsarbetet där vi bland annat ska arbeta för att bli fossiloberoende. Min drivkraft är att vi tillsammans ska hitta hållbara lösningar som samtidigt är lönsamma, säger Ronnie.

Ronnie delar sin tid mellan Energigården och det egna bolaget där han bland annat jobbar med frågor om hållbart samhällsbyggnad.

Ronnie är bosatt i Kvänum med fru och två barn. Sin fritid ägnar han åt byggprojekt, han är också engagerad som ungdomsledare i Jung-Kvänums idrottsförening.

Välkommen till Agroväst!

Träffa Agroväst på Elmia!

Seminarier på framtidsforum den 19 oktober

Fem nycklar för bättre köttkvalitet

Svenska konsumenter har ett högt förtroende för svensk köttproduktion. Ätkvaliteten på det svenska köttet behöver dock bli både jämnare och högre om svensk köttproduktion ska ha en ljus framtid.

En rad profiler inom den svenska köttbranschen har enats kring ett antal punkter som ska resultera i en bättre ätkvalitet på nötkött och lammkött.

Framtidens jordbruk är här!

Hållbar intensifiering i växtodlingen med nya metoder och hjälpmedel. Hur stort är skördegapet - och hur kan vi stänga det?

- Möjligheterna med CropSAT
- Nya digitala åkermarkskartan
- Hur man använder drönarbilder för att styra gödselspridaren
- Kartläggning av växtsjukdomar - hur bra är din växtföljd?

Möt oss på Kunskapstorget 20-21 oktober i monter B01:82

Receptet på godare mat

Köp- och säljsajt på KRAVs webbplats

Nu lanserar KRAV en ny Köp- och säljsajt för råvaror och produkter avsedda för livsmedelsförädling.

– Vi vill göra det enkelt för säljare och köpare att hitta varandra. Därför har vi precis lanserat en köp- och säljsajt på vår webbplats, säger Helena Wistrand.

På KRAV är hon kundansvarig för förädling och internationell handel. I sina kontakter med förädlare märker hon dagligen hur intresset för KRAV-märkt ökar markant. Något som också bekräftas i en 23-procentig uppgång för dagligvaruhandels och Systembolagets försäljning av KRAV-märkt och ekologiskt senaste halvåret. (Enligt en rapport från Ekoweb gjord på uppdrag av KRAV.)

När marknaden växer kommer nya aktörer in och nya produkter skapas vilket leder till att nya kontakter mellan köpare och säljare behöver knytas. Ibland kan det vara svårt att hitta varandra. Men KRAV har ett brett kontaktnät med över 6 000 KRAV-certifierade aktörer i hela livsmedelkedjan.

– Det är inte ovanligt att vi får veta att någon har svårt att hitta vissa råvaror och att vi här på KRAV vet var de finns. Då hjälper vi gärna till, säger Helena Wistrand.

Med den nya köp- och säljsajten har du nu möjlighet att själv gå in och se om något förädlingsföretag letar efter just din produkt, eller säljer det du är i behov av. Du kan också själv annonsera om vad du har att sälja. Då fyller du i ett formulär på

KRAVs webbplats och sedan lägger vi upp din annons. Adressen till sajten är: krav.se/hitta-kopare-och-saljare.

HANDLA MED FODER OCH SPANNMÅL

Vill du handla med foder och spannmål rekommenderar vi proteintipset.se som drivs i samarbete mellan LRF, Ekologiska Lantbrukarna och Växa Sverige.

krav.se/hitta-kopare-och-saljare

Solweig Wall Ellström

Fick hjälp av KRAV att få nya köpare

– Den här kanalen behövs, säger Marcus Callenbring om den köp- och säljsajt som KRAV just startat på sin webbplats.

Marcus Callenbring odlar KRAV-märkta äpplen på 23 ha på familjens gård Stora Juleboda. Den ligger mitt emellan Åhus och Kivik på Österlen. De säljer sina äpplen och must till lokala ICA- och Coop-butiker och har en egen webbutik. En del säljs direkt på gården.

I slutet av augusti ringde Marcus Callenbring till KRAV sedan han läst en artikel i media om att det inte gick att få tag i KRAV-märkta äpplen. Han hade ju äpplen så det var inte sant.

– Av Helena Wistrand på KRAV fick jag en lista på sådana företag som kunde vara intresserade av att köpa mina äpplen, säger Marcus Callenbring och berättar att resultatet blivit flera affärer.

– Det är svårt att komma in på butiksnivå så det var jättebra att hon hjälpte oss att få nya kontakter. Jag visste inte tidigare att KRAV jobbade med att skapa kontakt mellan KRAV-certifierade företag, säger Marcus Callenbring.

På frågan varför familjen valt att ha KRAV-certifierad produktion säger han att de gillar kretsloppstänk och långsiktigheten i hela kedjan på gården. Det är också därför som företaget är självförsörjande på el som de själva producerar med hjälp av solenergi.

ELMIA

Med uppmaningen att bli en vinnare på en växande marknad ställer KRAV ut på Elmia Lantbruk den 19-21 oktober. Förutom KRAV finns i montererna också KRAV-certifierade lantbrukare, representanter för marknad och rådgivning, samt Ekologiska lantbrukarna och kampanjen Bliekobonde.nu. Välkommen att besöka oss i monter B01:71.

HÖR AV DIG OM DU INTE FÅR E-POSTUTSKICK

Får du våra nyhetsbrev och utskick om regler via e-post? Om inte kan det bero på att vi inte har din e-postadress. Meddela oss ditt namn och namnet på ditt företag via lantbruk@krav.se så får du informationen i fortsättningen.

KOMMANDE ÖVERSYNER AV REGLER

Vi planerar att se över KRAVs regler kring tungmetaller i åkermark – bland annat gränsvärdena för hur mycket tungmetaller som får tillföras åkermarken. Vi kommer också att fortsätta arbetet med att utveckla våra regler inom socialt ansvar för importerade produkter.

VARFÖR STÄLLA UT I HONGKONG?

KRAV ställer i år ut på tre internationella mässor. Nu senast i Hongkong på NOPA (Natural and Organic Products Asia). 12 företag, stora såväl som små, följde med. Varför satsar KRAV på detta? Och vad vinner lantbrukare på det?

– Vi vill ge företag möjlighet att pröva på att ställa ut på internationella mässor genom att erbjuda ett prisvärt och förenklat sätt. Vi tror att export av KRAV-certifierade produkter är ett sätt att påverka priserna uppåt på den svenska marknaden så att fler bönder kan ställa om, säger Johan Cejje, försäljningschef på KRAV.

Priset kan förstås öka när tillgången på svenska marknaden minskar. Men han förklarar att det också handlar om viktiga signaler om produkternas värde. Ett exempel är att en liter UHT-ekomjolk i Peking kan kosta 50 kronor.

Ett annat exempel på nytta med export är när den svenska marknaden är för liten för en nischprodukt.

Företagen som följde med till Hongkong fick beställningar av provsändningar men även flera order, så utställarna var nöjda. Kommande internationella mässor som KRAV deltar på är Nordic Organic Food Fair (NOFF) i Malmö i oktober och Biofach i Tyskland i februari. Läs mer på: www.krav.se/stall-ut-pa-massa-med-krav.

TRYCKT REGELBOK

I oktober får du som är KRAV-certifierad den tryckta utgåvan av regelboken. Det får också revisorer och rådgivare. Har du inte fått regelboken den 1 november så ber vi att du mailar din adress till info@krav.se så skickar vi den till dig.

”DU KAN
IMPORTERA
MJÖLK,
MEN INTE
ÖPPNA
LANDSKAP.”

upptäck
det goda

Kajsa från Fornby, en av 400 svenska ekologiska
Arlabönder i böndernas eget mejeri.